Lietas Nr. C28473513
Lietas arhīva Nr. C-2232-14/13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīga 2014.gada 20.maijs

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese A.Buliņa rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2013.gada 16.decembrī Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā saņemta /pers. A/ (turpmāk - prasītāja) maza apmēra prasība pret /pers. B/ (turpmāk - atbildētāja) par uzturlīdzekļu piedziņu.

[1.1] Prasībā norādīts, ka ar Rīgas bāriņtiesas 2013.gada 10.septembra lēmumu atbildētājai ir pārtrauktas bērnu /pers. C/ un /pers. D/ aizgādības tiesības un prasītāja ir iecelta par mazdēla /pers. C/ aizbildni, bet ar 2013.gada 29.okotbra lēmumu viņas aprūpē nodots arī mazdēls /pers. D/. Atbildētāja atrodas cietumā, tāpēc neuztur savus bērnus, bet viņai vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmēra būtu jāpiedalās bērnu uzturēšanā.

[1.2] Prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai nepilngadīgā /pers. D/ uzturam uzturlīdzekļus Ls 60 apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% no valstī noteiktās minimālās algas līdz dēla pilngadībai un piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai nepilngadīgā /pers. C/ uzturam uzturlīdzekļus Ls 50 apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 25% no valstī noteiktās minimālās algas līdz dēla pilngadībai.

[2] Atbildētājai, atbilstoši Civilprocesa likuma 250^{21}.panta prasībām 2014.gada 6.janvārī uz faktiskās atrašanās adresi (ļļģuciema cietumu) nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapas. Atbilstoši Civilprocesa likuma $250.^{22}$panta prasībām, atbildētājai izskaidrotas procesuālās tiesības. Atbildētāja informēta, ka lietu izskatīs tiesnese A.Buliņa, izskaidrotas noraidījuma tiesības un kārtība. Prasības pieteikumu un tiesas paziņojumu atbildētāja saņēmusi 2014.gada 10.janvārī, ko apliecina lietas materiālos esošā paraksta veidlapa (*lietas 27.lapa*).

[2.1] Pēc prasības pieteikuma noraksta saņemšanas atbildētāja rakstveida paskaidrojumus nav sniegusi, iebildumus nav cēlusi, lūgumus nav pieteikusi.

[3] Civilprocesa likuma $250.^{18}$ pants nosaka, ka lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma $30.^{3}$ nodaļā „Lietas par maza apmēra prasībām" paredzētos izņēmumus.

[3.1] Civilprocesa likuma 250^{25}.panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

[3.2] Prasītājai paziņojums par civillietas izskatīšanu rakstveida procesa 2014.gada 20.maijā nosūtīts 2014.gada 27.martā uz prasības pieteikumā norādīto dzīvesvietas adresi /adrese A/, kas ir prasītājas deklarētās dzīvesvietas adresi. Atbildētāja minēto paziņojumu saņēmusi personīgi 2014.gada 1.aprīlī, ko apliecina lietas materiālos esošā paraksta veidlapa (*lietas 34.lapa*)

[3.3] Noraidījums tiesnesei līdz nolēmuma pieņemšanai nav iesniegts.

M o t ī v u d a ļ a

[4] Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnībā turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

[5] Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecību Nr. /numurs/ apstiprināts, ka atbildētāja ir nepilngadīgā /pers. D/ māte (*lietas 8.lapa*).

[5.1] No Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās Vienotās migrācijas informatīvas sistēmas redzams, ka atbildētāja ir nepilngadīgā /pers. C/ māte *(lietas 37.lapa).*

[6] Civillikuma 222., 223. un 224.pantā noteikts, ka bez vecāku, kuri uz aizgādības tiesību pamata ir sava nepilngadīgā bērna dabiskie aizbildņi, aizgādības palikušam bērnam ieceļams aizbildnis. Vecāki, kuri zaudējuši aizgādības tiesības, nevar būt arī bērna aizbildņi. Ja pēc tiesas sprieduma vai kāda cita no pašu gribas neatkarīga iemesla dēļ abi vecāki zaudē aizgādības tiesības, bērnam nodibināma aizbildnība (...).

[7] Saskaņā ar Civillikuma 252.pantu aizbildnis atvieto saviem aizbilstamajiem vecākus. Civillikuma 261.pantā noteikts, ka, izņemot gadījumus, kas paredzēti 221. un 260.pantā, nepilngadīgajam nav rīcības spējas, tādēļ viņu visos tiesiskos darījumos pārstāv aizbildnis.

[7.1] Tiesa konstatē, ka ar Rīgas bāriņtiesas 2013.gada 10.septembra lēmumu Nr.1-6/2228 /pers. B/ atņemtas nepilngadīgo /pers. D/ un /pers. C/ aprūpes tiesības (*lietas 20.-22.lapa*). Ar Rīgas bāriņtiesas 2013.gada 29.oktobra lēmumu Nr.1-6/267 nepilngadīgie /pers. D/ un /pers. C/ nodoti /pers. A/ aprūpe (*lietas 10.-13.lapa*).

[7.2] Vadoties no iepriekš minētajām tiesību normām, tiesa atzīst, ka atbildētājai kā bērnu mātei, neatkarīgi no tā, vai viņai ir atņemtas bērna aprūpes tiesības, ir pienākums uzturēt savus bērnus, tiesa atzīst, ka prasītājai kā aizbildnim ir tiesisks pamats celt prasību, lai aizstāvētu nepilngadīgo bērnu tiesības saņemt no vecākiem uzturlīdzekļus. Tiesai nav pamata apšaubīt, ka bērni šobrīd dzīvo kopā ar prasītāju, kura, saskaņā ar Civillikuma 178.[1] pantu, veicot ikdienas aizgādību un pildot aizbildņa pienākumus, par bērniem rūpējas un viņus apgādā. Atbildētāja nenodrošina saviem bērniem uzturlīdzekļus valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā. Pie šādiem apstākļiem tiesa konstatē tiesisko pamatu uzturlīdzekļu piedziņai no atbildētājas par labu prasītājai.

[8] Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Rūpes par bērnu nozīmē arī bērnu uzturēt – nodrošināt ar ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bērnu kopt, izglītot un audzināt, nodrošinot garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses, sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam.

[9] Civillikuma 179.pantā noteikts vecāku pienākums samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats varēs sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. [..] Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu.

[10] Tiesa ņem vērā arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu, kas nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

[11] Tiesa atzīst, ka atbildētājas pienākums uzturēt savus bērnus ir absolūts, līdz ar ko viņai ir jāpiedalās bērnu uzturēšanā. Tiesa atzīst par vispārzināmu faktu, kas nav jāpierāda, to, ka bērna ikdienas aprūpei ir nepieciešami līdzekļi dzīvokļa un komunālo maksājumu, pārtikas, apģērba, higiēnas preču, izglītojošo materiālu un kultūras pasākumu apmaksai.

[12] Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam *(sk. 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam").*

[13] Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkta nosacījumi, kas paredz katra vecāka pienākumu katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem uzturlīdzekļus no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[13.1] Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 valstī no 2014.gada 1.janvāra noteikta minimālā mēnešalga 320 *euro* apmērā, tādejādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sastāda 80,00 *euro* ik mēnesi, bet virs 7 gadu vecuma 96,00 *euro* ik mēnesi.

[14] Prasītāja savā prasības pieteikumā lūgusi piedzīt no atbildētājas līdzekļus dēla /pers. C/ uzturam Ls 50,00 un dēla /pers. D/ uzturam Ls 60,00, proti, Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, tādēļ tiesa uzskata, ka nav izvērtējams pušu mantiskais stāvoklis, jo minimālie uzturlīdzekļi ir maksājami neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa.

[14.1] Saskaņā ar Euro ieviešanas kārtības likuma 3.panta otro un trešo daļu sākot ar *euro* ieviešanas dienu, *euro* vienlaikus ievieš skaidras, bezskaidras un elektroniskās naudas norēķinos. Beidzoties vienlaicīgas apgrozības periodam, vienīgais likumīgais maksāšanas līdzeklis Latvijas Republikā ir *euro*. Atbilstoši minētā likuma 4.panta otrajai daļai sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro.*

[14.2] Šādos apstākļos piedzenamo minimālo uzturlīdzekļu apmērs sastāda 80,00 *euro* /pers. C/ uzturam un 96,00 *euro* /pers. D/ uzturam.

[15] Tiesa uzskata, ka /pers. B/ neatkarīgi no viņas mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt saviem dēliem /pers. D/ un /pers. C/ uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, līdz ar to no atbildētājas /pers. B/ prasītājas /pers. A/ labā piedzenami uzturlīdzekļi dēla /pers. C/ uzturam ik mēnesi 80,00 *euro* apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālas mēneša darba algas, līdz bērna pilngadībai, un dēla /pers. D/ uzturam ik mēnesi 96,00 *euro* apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālas mēneša darba algas, līdz bērna pilngadībai

[16] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Lai arī /pers. A/ prasības pieteikumā nav norādījusi termiņu no kura būtu piedzenami uzturlīdzekļi, tiesa uzskata, ka nav pamats atkāpties no minētās atziņas un ievērojot bērna intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2013.gada 16.decembra.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītāja no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētājas. Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmajai daļai, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu ((80x12)+(96x12)=960+1152=2112) un valsts nodeva no minētās summas saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu sastāda 316,80 *euro*.

[17.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu no atbildētājas valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,19 *euro* apmērā.

[18] Atbildētājai saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}panta nosacījumiem nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 97., 204.^{1} pantu, 205.panta pirmo daļu, 250.^{27} pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

apmierināt /pers. A/ maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 80,00 *euro* (astoņdesmit *euro* 00 centi) mēnesī, sākot no 2013.gada 16.decembra, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet, sākot no 2019.gada 11.aprīļa ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 96,00 *euro* (deviņdesmit seši *euro* 00 centi) mēnesī, sākot no 2013.gada 16.decembra līdz bērna pilngadībai, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 316,80 *euro* (trīs simti sešpadsmit *euro* 80 centi) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,19 *euro* (četri *euro* 19 centi) apmērā.

Noteikt /pers.B/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2014.gada 20.maijā.

Tiesnese A.Buliņa